
ЗЕМЕЛЬНИЙ КАДАСТР

УДК 911.2.001.8.332.27 (477)

**ДОСВІД ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИХ
І ЛАНДШАФТОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ДЛЯ ЦІЛЕЙ ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ:
МИНУЛЕ ТА СЬОГОДЕННЯ**

ГРИНЕВЕЦЬКИЙ В.Т., СОРОКІНА Л.Ю.,
кандидати географічних наук, старші наукові співробітники
ЧЕХНІЙ В.М.,
кандидат географічних наук
Інститут географії НАН України

Проаналізовано досвід природничо-географічного, зокрема ландшафтознавчого вивчення питань, пов'язаних із Державним земельним кадастром. У часовому відношенні — це друга половина ХХ століття — наш час, у територіальному — головним чином, Україна. Обґрунтовано основні складові ландшафтознавчого забезпечення Державного земельного кадастру.

Ключові слова: *природничо-географічний, ландшафтознавчі дослідження, Державний земельний кадастр, система базових земельних кадастрів.*

Постановка проблеми. В основі проведеного дослідження лежать наступні положення. Державний земельний кадастр (далі ДЗК) як особлива система фундаментального зведення необхідних відомостей і документів про землю — природне тіло і життєво найважливіший територіальний природно-ресурсний базис суспільства й основне національне багатство України. Земля може виконувати належним чином ресурсні, природоохоронні та інші суспільно значущі функції лише за умови адекватної з боку суспільства уваги до неї, особливо всебічного системного вивчення і науково обґрунтованого раціонального використання, охорони, збереження та необхідного відтворення її цінностей і можливого примноження природно-ресурсного потенціалу земель усіх категорій. Особливого значення в науковій організації раціонального землекористування як життєво необхідної умови й основи загального природокористування набуває цілісно територіальний інтегративний ландшафтознавчий підхід.

Мета статті — розкрити досвід ландшафтознавчого опрацювання питань, пов'язаних із Державним земельним кадастром.

Виклад основного матеріалу. Наукові дослідження принципів, методики і технології створення земельного кадастру за участі географів розпочалися наприкінці 50-х років ХХ століття у співпраці з фахівцями інших галузей

знань. Підходи і пропозиції щодо розв'язання географічних проблем формування земельного кадастру в 1956 році обговорювали на ландшафтознавчій конференції у Львові [2] та на першій нараді з оцінки й обліку земель, яку в 1960 році було проведено на географічному факультеті Московського університету. Значну увагу їм приділив третій з'їзд Географічного товариства колишнього СРСР (Київ, 1960 р.). Створення Державного земельного кадастру на з'їзді було визначено одним із першочергових завдань і запропоновано: 1) розробити й затвердити єдину методику комплексного вивчення та якісної оцінки земель на основі їхнього великомасштабного картографування; 2) залучити до виконання робіт за цією методикою географічні науково-дослідні установи й вищі навчальні заклади; 3) узагальнити за їхньою допомогою матеріали великомасштабних досліджень по адміністративних районах і областях [17, с. 15].

Географи України спільно з ґрунтознавцями, землевпорядниками та представниками сільськогосподарської науки зробили вагомий внесок у виконання зазначених завдань та в необхідне науково-інформаційне забезпечення розв'язання землезнавчих проблем. Свідченням цього є відповідні наукові й прикладні напрацювання, зокрема:

узагальнення розрізнених матеріалів раніше виконаних в Україні природничих і природничо-географічних досліджень та видання у 1968 році фундаментальної колективної монографії “Физико-географическое районирование Украинской ССР” [26].

участь географічних факультетів (і відділів Географічного товариства) Київського, Львівського, Одеського й Чернівецького університетів, інших центрів у польових дослідженнях і картографуванні ґрунтового покриву різних областей України (1957—1961 рр., а з 60-х років минулого століття — також Росії, Казахстану та ін.) й узагальнення матеріалів польових і лабораторно-аналітичних робіт; організація для цього спеціальних ґрунтознавчих експедицій і агро- та ландшафтно-геохімічних лабораторій.

Виконані за широкої участі географів ґрунтознавчі дослідження та їхні матеріали й досі є інформаційною основою укладання земельного кадастру. Показово, що ряд учнів професора Львівського університету К.І.Геренчука за його керівництва одними з перших в СРСР захистили кандидатські дисертації з географічних проблем оцінки й меліорації земель, ландшафтознавчого обґрунтування раціональної організації землекористування та укладання регіональних земельних кадастрів.

Цінним доробком львівських географів і нині є їхні праці про: спряжені ґрунто- і ландшафтознавчі польові дослідження в Україні; ландшафтний аналіз в оцінці земель [8]; досвід визначення меж природно-територіальних комплексів; прикладні ландшафтні дослідження в Україні [5]; зміст ландшафтно-географічних досліджень для оцінки земель [6]; якісну характеристику земельного фонду Українських Карпат [27]; географічний кадастр як метод первинної оцінки природних і виробничих комплексів; методичні пошуки у ландшафтознавстві; польові географічні дослідження [7] та ін.

Вчені й фахівці усвідомлювали недостатність лише ґрунтознавчої інформації для створення досконалого земельного кадастру. Так, Д.Л.Арманд запропонував опрацювати і ввести єдиний Кадастр земельних угідь, який становлять серії земельного господарських планів усіх землекористувачів будь-якої значної території, що супроводжують заповнені за стандартною формою поконтурні характеристики [3, с. 69].

Узагальнюючи підходи Д.Л.Арманда, можна стверджувати, що кадастр земель слід укладати на основі *суцільного* картографування території, об'єктом

якого є природні “ландшафтні одиниці”. Кадастр земель — базовий для будь-яких видів земле- (природо) користування та створення інших кадастрів. Щоб розв’язати практичні виробничі завдання, у тому числі забезпечити оцінювання тих чи інших ділянок, потрібно укладати *спеціальні карти* (і відповідно — деталізовані кадастри). Одержання необхідної *оцінювальної* інформації потребує виконання окремих операцій (розрахунків, визначення природно-господарських та інших меж) на основі порівняння відповідних планів (карт).

Загалом же осмислення попереднього досвіду обліку й паспортизації земель для укладання земельного кадастру та узагальнення матеріалів ґрунтознавчих досліджень, сільськогосподарської типології земель, фізико-географічного районування і районування ґрунтів відіграли важливу роль у розвитку ідей ландшафтознавчого картографування й обґрунтування наукових засад створення базового державного ландшафтного кадастру [2, 3, 5, 6, 18, 19].

Методи формування зведеного ландшафтного кадастру Радянського Союзу першим запропонував професор А.Г.Ісаченко [18, 19]. Його напрацювання у цій частині відзначаються комплексним науковим підходом до інвентаризації земель і ландшафтоохоронною, а не тільки галузево-виробничою спрямованістю кадастрових робіт. Інша важлива особливість підходів науковця — мотивація суті фундаментальних ландшафтознавчих досліджень, які не можуть “розпливатися” й “розмінюватися” на невластиві ландшафтознавству окремі ознаки обліку та оцінювання земель і вторгнення в типово технологічні проблеми, що знаходяться поза компетенцією географа [18, с. 216, 19]. Він пропонує створювати кадастр ландшафтів як зведення даних за єдиною досить жорсткою формою, яка забезпечує повну порівнянність геосистем за всіма показниками, як комплексну природничо-наукову основу охорони природи й раціонального використання всієї сукупності природних ресурсів і як базову науково-інформаційну основу проектування “культурного ландшафту”. Зведений кадастр ландшафтів держави слід укладати на основі “єдиної мережі природного поділу території” [18, с. 26]. Його створення потребує єдиної державної організації й має спиратися на суцільне ландшафтне знімання та стандартну характеристику ландшафтних контурів, яку подають у спеціальних бланках.

У сучасних умовах, коли формування Державного земельного кадастру набуває особливої актуальності, роль ландшафтознавчих підходів до комплексного розв’язання цієї проблеми зростає [9—11].

Протягом останніх років питанням розроблення земельного кадастру ландшафтознавці не приділяли належної уваги, хоча потребу в таких дослідженнях визнають провідні фахівці згаданої галузі. Так, член-кореспондент НАН України М.Д.Гродзинський [12, с. 49] у своєму виступі на X з’їзді Українського географічного товариства зазначав, що ландшафтознавство повинне реагувати на сучасні реалії соціально-економічного розвитку України. Зокрема, у його полі зору мають знаходитися проблеми приватизації земель, оскільки суто економічні розробки цієї проблематики без належного природничо-географічного опрацювання питань щодо наслідків впливу людини на ландшафт можуть завдати непоправної шкоди вказаним геоконлексам.

К.М.Дьяконов, В.О.Низовцев, О.В.Хорошев [13], підсумовуючи результати роботи XI ландшафтною конференції, стверджували, що сформовані протягом останнього часу *карти ландшафтів* окремих суб’єктів Російської Федерації разом зі створеними раніше картами є *початком інвентаризації*

ландшафтів Росії й підготовки ландшафтного кадастру, що особливо актуально у зв'язку із сучасними проблемами землекористування і змінами форм власності на землю. Створення координаційної групи з підготовки ландшафтного кадастру Росії стало окремим пунктом рішення конференції.

Серед робіт у сфері природничо-географічного забезпечення розробки земельного кадастру виділяються напрацювання І.С.Круглова [20], в яких наголошується на важливих із позицій сьогодення питаннях автоматизованого ведення ДЗК України. Автор приділяє значну увагу структурі бази геоданих для цільової кадастрової ГІС, виділяючи кілька блоків такої бази даних: блок топографо-геодезичної основи, власне кадастру, тематичних фізичних даних та блок тематичних соціально-економічних даних. Заслужують на увагу також роботи Т.І.Божук [4]. Дослідниця опрацювала методологію формування ландшафтного кадастру гірських територій (на прикладі Українського Мармарошу) із застосуванням сучасних ГІС-технологій.

Становлять науковий і практичний інтерес новітні розробки проблем агроландшафтного кадастрового районування території Херсонської області [25], у якому, крім соціально-економічних умов, висвітлено й природні умови сільськогосподарського виробництва регіону на основі аналізу ландшафтно-структури території рангу ландшафтних місцевостей (у межах певних фізико-географічних районів) і найпоширеніших процесів деградації сільськогосподарських земель (ерозія, заболочування, підтоплення, вторинне засолення, осолонцювання, забруднення та ін.).

Проте за всієї значущості проблема комплексного обґрунтування наукових засад досконалого земельного (ландшафтного) кадастру ще не в повній мірі розв'язана. Розгортання досліджень гальмується недостатнім фінансуванням, особливо польових моніторингових ґрунтознавчо-географічних і лабораторно-аналітичних досліджень [21]. За таких передумов і стану ландшафтознавче опрацювання земельно-кадастрових проблем потребує максимально можливого залучення інших засобів та джерел інформації. Зокрема, слід звернути увагу на дещо призабуті напрацювання у суміжних сферах, особливо в районному плануванні й укладанні (у 70–80 роках ХХ ст.) територіальних комплексних схем охорони природи (ТерКСОПів), передусім тих, що стосуються раціонального використання та охорони земель (ТерКСВОЗів) [1].

Такі роботи дуже важливі, оскільки вони ґрунтуються на пріоритетах підходів цілісності й територіальності, які передбачають не тільки врахування просторової диференціації (й взаємодії та взаємовпливу) природи і господарства, різної стійкості природно-територіальних комплексів (ПТК) проти впливу людини й стихійних сил природи на основі виділення територіальних поєднань цього впливу, змін та їхніх наслідків, але й ув'язки всього комплексу заходів щодо охорони природи з різними типами територіально-виробничих систем, які функціонують на певних ієрархічних рівнях [1, с. 161].

У відділі ландшафтознавства Інституту географії протягом 2007–2010 років проводили дослідження за науково-дослідною темою “Методологія і методика дослідження ландшафтів як (природничо-географічної) основи земельного кадастру України” [22]. Метою її виконання було розроблення теоретико-методологічних та методичних засад вивчення ландшафтів як інтегральної природничо-географічної основи земельного кадастру України. В дослідженні обґрунтовано, що базою у формуванні досконалого і ґрунтового природничо-інформаційного блоку Державного земельного кадастру має слугувати комплексна (інтегральна) інформація регулярного моніторингу земель усіх категорій. Необхідною умовою її систематичного надходження

є створення єдиної (цілісної) державної мережі й служби комплексного моніторингу земель.

В умовах поширення різноманітних забруднень земель України — від радіонуклідних до повсюдних агротехногенних геохімічних — і активізації небезпечних природних та техногенно зумовлених деструктивних і деградаційних процесів (затоплення, ерозії, абразії, зсуви, буревії й дефляції земель, різночасові зміни складових гідротермічних умов тощо) пріоритетами комплексного моніторингу земель мають бути його ландшафтознавчо-геохімічні, геофізичні та гідрологічні аспекти з двомірною кадастровою структурізацією всіх матеріалів моніторингу в розрізі одиниць фізико-географічного районування і басейнів річок — від найменших (місцевих) до середньо- і великорозмірних, у тому числі транскордонних (міждержавних).

Опрацьовані основи методики ландшафтознавчих досліджень для потреб Державного земельного кадастру України ґрунтуються на використанні традиційних методичних прийомів. Разом із тим вони зорієнтовані на одержання цільової інформації про ландшафт як об'єкт природокористування. Комплексний аналіз природних умов і техногенних впливів на природне середовище та його зворотних реакцій у кадастрових роботах забезпечується застосуванням ландшафтознавчих методів дослідження — експедиційних, ландшафтознавчо-геофізичних і -геохімічних, ландшафтного картографування з використанням засобів ГІС, кількісних та якісних оцінок.

Кількісні методи оцінювання ландшафтів ефективні при встановленні ступеня їхніх антропогенних перетворень (у фізичних величинах і балах) та економіко-географічної (грошової) оцінки втрат від таких перетворень, визначенні забруднення ландшафтів тощо. Критеріями якісного оцінювання антропогенізованих ландшафтів можуть бути їхнє функціональне призначення, глибина і характер змінності компонентів, екостани, рівень збереження/відтворення природної складової, стійкість і здатність ландшафтних комплексів до саморегуляції. Необхідно також враховувати ландшафтознавчі оцінки потенційного та існуючого впливу техногенних об'єктів як джерел забруднення сполучених масоенергобміном земельних ділянок і прогноз розвитку небезпечних природно-антропогенних процесів. Важливим для представлення та інтерпретації результатів оцінювання є картографічні методи.

Особливості ландшафтної ГІС для ведення ДЗК, підходи до її формування, методичне й інформаційне забезпечення, розроблення структури — важливі аспекти виконаного дослідження. Геоінформаційні методи вже традиційно використовують ландшафтознавці для узагальнення різноякісної інформації про ландшафти та їхні антропогенні зміни у вигляді баз даних і створення оціночних карт на ландшафтній основі. Застосування геоінформаційних методів має оптимізувати інвентаризацію та узгодження даних, підготовку їх до коректного аналізу й візуалізації результатів. Методи ГІС не є технічним додатком до традиційних методів дослідження, а являють собою самостійний і якісно новий потужний метод географічних досліджень, оскільки забезпечують не лише широкі можливості комп'ютерного картографування, але й відкривають шлях до багатоаспектного опрацювання та аналізу вихідних даних для формування принципово нових знань.

Ландшафтознавча база даних у контексті ведення Державного земельного кадастру складається з характеристик кліматичних, геологічних і геоморфологічних умов територій, властивостей ґрунтів, особливостей рослинного покриву, відомостей про антропогенний вплив на компоненти природних ландшафтів, зокрема, про хімічне забруднення, фізичні й хімічні

перетворення ґрунтів, даних про небезпечні екзогенні процеси — підтоплення, зсуви тощо. У контексті створення геоінформаційної системи під даними розуміють не тільки сукупність кількісних і якісних показників, але й просторові об'єкти: картографічні растрові матеріали, аеро- та космічні знімки, векторні карти — інвентаризаційні й оціночні.

Оптимальним для представлення картографічних даних у земельному кадастрі є цифровий (векторний) формат у складі геоінформаційних систем у вигляді тематичних карт, а також цифрових ландшафтних карт як результату комплексного представлення природничо-географічних даних. Використання даних про ландшафти для інформаційного забезпечення природної складової ДЗК — один із перспективних напрямів використання середньомасштабної ландшафтної карти України, яку розробляють в Інституті географії НАНУ. Укладання цієї карти як багатофункціональної геоінформаційної системи робить її придатною для різноаспектного аналізу і прикладного використання відомостей про природні властивості й антропогенні зміни ландшафтів та їхніх окремих складових.

При проведенні земельнокадастрових робіт, передусім на землях сільськогосподарського призначення, які зазнають надмірних антропогенних навантажень, необхідно також використовувати карти ландшафтно-геохімічних структур, на яких відображено інформацію про фізико-хімічні властивості ґрунтів, тенденції змін геохімічних параметрів сучасних агроландшафтів, рівень їх забруднення. Важливим із цих позицій є використання ландшафтно-геохімічних карт міграційних і бар'єрних структур для виявлення просторової диференціації геохімічних параметрів, виділення зон вносу, транзиту, акумуляції хімічних сполук природного й техногенного походження, а також карт стійкості земель проти хімічних забруднень. Ці карти становлять основу для формування рекомендацій щодо вдосконалення системи обстеження ґрунтів, проведення якісної оцінки земель і бонітування ґрунтів, а також для достовірного й об'єктивного економічного оцінювання земельних ділянок, які використовують із метою ведення сільського господарства.

Представлені напрацювання, зокрема розроблені теоретико-методологічні та методичні ландшафтознавчі засади проведення земельнокадастрових робіт з урахуванням специфіки України, можна використовувати на різних напрямках поліпшення організації землекористування й ведення земельнокадастрових робіт, а також при обґрунтуванні законодавчих і нормативних документів про ландшафти та земельний кадастр, комплексний моніторинг і паспортизацію земель, при оцінюванні їхнього стану (динаміки станів), обґрунтуванні догляду за ландшафтами та організації раціонального земле- (ландшафто) користування в умовах України.

Висновки. Виходячи з вищевикладеного, можна стверджувати, що природний (ландшафтний) блок у системі кадастрів є фундаментально-геоінформаційним (базовим); в умовах повсюдної техногенної трансформації й порушення ландшафтів України у системі кадастрів земельних (та інших територіальних) ресурсів необхідно виділяти ще й природно-техногенний блок; базове значення земельного кадастру для ведення інших кадастрів природних ресурсів потребує формування його як єдиного ("суцільного") земельно-територіального кадастру; створення досконалої системи базових (і ємнісних) земельних кадастрів (різного рівня й призначення) можливе тільки за умови їхнього комплексного ландшафтознавчого забезпечення; розв'язання цієї проблеми та багатьох інших, пов'язаних із нею (облік земель, їхній моніторинг, охорона, аудит, комплексна оптимізація, контроль

за використанням [14, 15, 16, 24] тощо), потребує формування державної ландшафтної служби й ухвалення досконалого Закону України “Про ландшафти” з часу ратифікації у вересні 2005 року Верховною Радою України Європейської ландшафтної конвенції.

Список літератури

1. Андришин М.В. Теоретические вопросы разработки территориальных комплексных схем использования и охраны земли / М.В.Андришин // Вопр. географии. — Вып. 124. Природные комплексы и сельское хозяйство. — М. : Мысль, 1984. — С. 158—164.
2. Арманд Д.Л. Качественная оценка земель — важнейшая народнохозяйственная задача географов / Д.Л.Арманд // Географ. сб. Львов. ун-та. — 1957. — Вып. 4. — С. 5—9.
3. Арманд Д.Л. Качественная оценка земель и кадастр земельных угодий / Д.Л.Арманд // Вопр. географии. — Вып. 43. Качественный учет и оценка земель; отв. ред. Д.Л.Арманд, К.В.Зворыкин, Г.А.Кузнецов. — М. : Географиз, 1958. — С. 59—85.
4. Божук Т.І. Ландшафтний кадастр Українського Мармарошу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук / Т.І.Божук. — Львів, 2004. — 19 с.
5. Геренчук К.І. Деякі аспекти прикладних ландшафтних досліджень на Україні / К.І.Геренчук // Приклад. питання географії УРСР. — К. : Наук. думка, 1964. — С. 16—26.
6. Геренчук К.І. Некоторые итоги и задачи географических исследований для оценки земли / К.І.Геренчук // Вопр. географии. — Вып. 67. География и земел. кадастр. — М. : Мысль, 1965. — С. 24—31.
7. Геренчук К.І. Польові географічні дослідження : навчальний посібник / К.І.Геренчук, Е.М.Раковська, О.Г.Топчієв. — К. : Вища шк., 1975. — 246 с.
8. Геренчук К.І. Роль ландшафтного анализа в оценке земель (на примере Вольнского Полесья УССР) / К.І. Геренчук // Тез. докл. науч. совещ. по учету и качеств. оценке с.-х. земель (Москва, 21—25 марта 1960 г.). — М., 1960. — С. 61—64.
9. Гриневецкий В.Т. Аудит ландшафтознавчий / В.Т.Гриневецкий // Екол. енцикл. : у 3 т. — Т. 1. — К. : Центр екол. освіти та інформації, 2006. — С. 54—55.
10. Гриневецкий В.Т. Природоохоронне ландшафтознавство: наукові засади, потреби і передумови розвитку в Україні / В.Т.Гриневецкий // Укр. геогр. журн. — 2004. — № 3. — С. 44—50.
11. Гриневецкий В.Т. Про закон ландшафтної організованості (ландшафтності) земної оболонки / В.Т.Гриневецкий // Укр. геогр. журн. — 2007. — № 2. — С. 65—74.
12. Гродзинський М.Д. Розвиток концепції ландшафту: тенденції та завдання / М.Д.Гродзинський // Геогр. в інформ. сус-ві : зб. наук. пр. : у 4 т. — К. : Обрії, 2008. — Т. 1. — С. 42—50.
13. Дьяконов К.Н. Ландшафтоведение: теория, методы, региональные исследования, практика : материалы XI Междунар. ландшафтн. конф. / К.Н.Дьяконов, В.А.Низовцев, А.В.Хорошев; редкол. К.Н.Дьяконов, Н.С.Касимов, А.В.Дроздов и др. — М. : Геогр. ф-т МГУ, 2006.
14. Закон України “Про Державний земельний кадастр” : прийнятий 7 липня 2011 року № 3613-IV // Відом. Верхов. Ради України (ВВР). — 2012. — № 8. — Ст. 61.
15. Закон України “Про державний контроль за використанням та охороною земель” : прийнятий 19 червня 2003 року № 963-IV // Уряд. кур’єр. — 2003. — № 134: Орієнтир. — № 27. — С. 1—4.
16. Закон України “Про охорону земель” : прийнятий 19 червня 2003 року № 962-IV // Уряд. кур’єр. — 2003. — № 144 : Орієнтир. — № 29. — С. 1—8.
17. Зворыкин К.В. Сельскохозяйственная типология земель для кадастровых целей / К.В.Зворыкин // Вопр. географии. — 1965. — Вып. 67. География и земел. кадастр. — С. 61—82.
18. Исаченко А.Г. Оптимизация природной среды (географический аспект) / А.Г.Исаченко. — М. : Мысль, 1980. — 264 с.
19. Исаченко А.Г. Охрана природы и земельный кадастр / А.Г.Исаченко // Изв. Всесоюз. геогр. о-ва. — 1973 — Т. 105. — Вып. 3. — С. 216—222.

20. *Круглов І.С.* Геоінформаційний аспект організації Державного земельного кадастру України / І.С.Круглов // *Budownictwo i Inzynieria Srodowiska (Rzeszow, Poland)*. — 1998. — Z. 29. — С. 85—93.

21. *Медведев В.В.* Мониторинг почв Украины: концепция, предварительные результаты, задачи / В.В.Медведев. — Х. : Антиква, 2002. — 428 с.

22. Наукові основи ландшафтознавчого забезпечення земельного кадастру України : монографія / В.М.Чехній, М.Д.Гродзинський, І.Х.Удра та ін. — К., 2011. — 272 с. — Деп. в ДНТБ України. — № 92-Ук2011, дата реєстрації 13.12.2011 року.

23. *Пащенко В.М.* Кадастрування земель. Нариси історії, теорія, методологія : монографія / В.М.Пащенко. — Ніжин : Аспект-Поліграф, 2012. — 352 с.

24. Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 січня 2008 року Про стан виконання Указу Президента України від 21.11.2005 року № 1643 “Про рішення РНБО України від 29.06.2005 року “Про стан додержання вимог законодавства та заходи щодо підвищення ефективності державної політики у сфері регулювання земельних відносин, використання та охорони земель” // Уряд. кур’єр : Орієнтир. — 2008. — № 4. — С. 2—4.

25. *Топчієв О.Г.* Географічні засади розроблення і ведення кадастру сільсько-господарських земель / О.Г.Топчієв, Д.С.Мальчикова // Укр. геогр. журн. — 2002. — № 3. — С. 38—44.

26. Физико-географическое районирование Украинской ССР / под ред. В.П.Попова, А.М.Маринича, А.И.Ланько. — К. : Изд-во Киев. ун-та, 1968. — 684 с.

27. Якісна характеристика земельного фонду Українських Карпат / [К.І.Геренчук, А.В.Костюченко, А.Г.Проскура та ін.] // Геогр. зб. Львів. ун-ту. — 1969. — Вип. 9. — С. 5—15.

Проанализирован опыт естественно-географического, в частности ландшафтоведческого изучения вопросов, связанных с Государственным земельным кадастром. Во временном отношении — это вторая половина XX века — наше время, в территориальном — главным образом, Украина. Обоснованы главные составляющие ландшафтоведческого обеспечения Государственного земельного кадастра.

Ключевые слова: *естественно-географические, ландшафтоведческие исследования, Государственный земельный кадастр, система базовых земельных кадастров.*

It is considered the experience of natural geographical research (particularly landscape science one) of the issues connected with State Land Cadastre. The temporal frame of the research is the space of time from second part of XXth century till present. The territory of the research is mainly Ukraine. The main elements of landscape science support are substantiated.

Keywords: *natural geography, landshaftoznavchi investigation, the State Land Cadastre, the system of basic land cadastre.*